

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету
 Міжнародних відносин і права
Юрій МУДРИК
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
 29 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Університетські студії

Назва дисципліни

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність – С2 Політологія

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Політологія

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОЗП.02.

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл загальної підготовки)

Факультет – Міжнародних відносин і права

Кафедра – Міжнародної комунікації та політології

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин							Форма семестрового контролю			
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття							Курсовий проєкт	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС					
Д	1	1	4.0	120	50	16	-	-	34	70	-	-	+	-	
З	1	1	4.0	120	10	4	-	-	6	110	-	-	+	-	

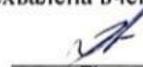
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Політологія», за спеціальністю С2 Політологія

Робоча програма складена **докт. психол. наук, доцент Олесь ПОСВІСТАК**
 Підпис(и) автора(ів) Науковий ступінь, вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри **Міжнародної комунікації та політології**

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1. Зав. кафедри **Ольга ЗАСЛАВСЬКА**
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету Міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету **Юрій МУДРИК**
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький, 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант ОП	Міжнародної комунікації та політології		<u>Ольга ЗАСЛАВСЬКА</u>

3 Пояснювальна записка

Дисципліна «Університетські студії» є однією із обов'язкових дисциплін і займає провідне місце у загальній підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, очної (денної) (далі – денної) та заочної форм здобуття вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Політологія» в межах спеціальності С2 Політологія

Пререквізити – вихідна.

Кореквізити – ОЗП.07 Інформаційні системи та технології; ОЗП.08 Публічне мовлення та академічне письмо; ОФП.03 Основи професійної етики; ОФП.05 Загальна теорія політики (курсова робота); ОФП.19 Комплексна курсова робота; ОФП.20 Навчальна (ознайомча) практика; ОФП.24 Переддипломна практика; ОФП.25 Кваліфікаційна робота.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

компетентностей: ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки. ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК08. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів недоброчесності. УК01. Здатність ідентифікувати себе як громадянина України, здійснювати психологічну саморегуляцію та заходи щодо забезпечення безпеки й надання домедичної допомоги.

програмних результатів навчання: ПРН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності. ПРН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності. ПРН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності. ПРН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань. ПРН17. Уміти характеризувати українську національну ідентичність та її ознаки; використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя; використовувати способи та методи психологічної саморегуляції й допомоги, засоби забезпечення безпеки/самобезпеки в умовах надзвичайних ситуацій, надавати домедичну допомогу.

Мета дисципліни. Забезпечення успішної адаптації студентів першого курсу до університетського освітнього середовища, формування усвідомленого ставлення до академічної доброчесності та набуття здобувачами вищої освіти системних знань і практичних навиків щодо ефективної підготовки наукового дослідження та презентації його результатів.

Предмет дисципліни. Процеси адаптації студентів до університетського освітнього середовища; організація навчального процесу у закладі вищої освіти; засади академічної доброчесності та академічної культури; особливості навчальних траєкторій і кар'єрних можливостей політолога; основи академічного письма та проведення наукових досліджень; роль і механізми студентського самоврядування у демократизації вищої освіти.

Завдання дисципліни. Ознайомити студентів зі структурою університету, організацією освітнього процесу та нормативно-правовим забезпеченням навчання; сприяти формуванню навичок психологічної саморегуляції та базових умінь щодо забезпечення особистої безпеки; сформувати розуміння принципів академічної свободи, академічної доброчесності, етичної поведінки й нетерпимості до корупції та інших проявів недоброчесності; сприяти усвідомленню можливостей індивідуальної освітньої траєкторії та професійних перспектив політолога; розвинути академічну культуру, навички академічного письма та роботи з науковими джерелами; сформувати базові вміння організації та здійснення студентських

наукових досліджень і презентації їх результатів; ознайомити з принципами, структурою та функціонуванням студентського самоврядування.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: розуміти особливості організації освітнього процесу в університеті, свої права та обов'язки як здобувача освіти; вміти застосовувати навички психологічної саморегуляції, орієнтуватися в базових заходах безпеки; усвідомлювати значення академічної доброчесності, дотримуватися етичних норм та принципів академічної культури, демонструвати нетерпимість до корупції; орієнтуватися в освітній програмі, навчальному плані, робочих програмах дисциплін; розуміти можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії та перспективи професійної реалізації політолога; володіти базовими навичками академічного письма, роботи з науковою інформацією, оформлення бібліографії, цитування та посилань; бути спроможним організувати та виконувати наукове дослідження, презентувати його результати; розуміти роль студентського самоврядування, бути здатним брати участь у громадському та академічному житті університету.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	Лекції	Семінарські заняття	СРС	Лекції	Семінарські заняття	СРС
Тема 1. Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти.	2	4	9		2	12
Тема 2. Психологічна саморегуляція та безпека студента в університетському середовищі.	2	4	9		2	12
Тема 3. Навчальна траєкторія та кар'єрні можливості політолога.	2	4	9	2		12
Тема 4. Академічна доброчесність, етика та формування антикорупційної культури у ЗВО.	2	4	9		2	12
Тема 5. Організація та проведення наукового дослідження.	2	4	9			14
Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.	2	4	9			14
Тема 7. Оформлення та презентація результатів наукового дослідження.	2	4	9	2		14
Тема 8. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої освіти.	2	6	7			20
Разом	16	34	70	4	6	110

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу для студентів *денної* форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Хмельницький національний університет: витоків до сьогодення. Структура Хмельницького національного університету. Графік освітнього процесу, розклад занять. Основні форми організації освітнього процесу у ЗВО. Положення. Інформаційна система “Електронний університет”. Інформаційна система “Модульне середовище для навчання”. Літ.: [6]; [8]; [9]; [11]; [12]; [24]; [31]; [32]	2
2	Психологічна саморегуляція та безпека студента в університетському середовищі. Психологічна саморегуляція: сутність, значення, основні техніки. Стрес у студентському середовищі: причини, наслідки, шляхи подолання. Базові принципи особистої та колективної безпеки. Пам’ятка Учаснику освітнього процесу Хмельницького національного університету щодо дій у разі виникнення надзвичайної ситуації. Дії учасників освітнього процесу під час оголошення повітряної тривоги та надходження повідомлення про мінування закладу освіти. Літ.: [5]; [10]; [15]; [18]; [20]; [30]; [33]	2
3	Навчальна траєкторія та кар’єрні можливості політолога. Освітня програма: структура та основні компоненти. Навчальний план. Робочі програми дисциплін: результати навчання, форми контролю. Вибіркові дисципліни та формування індивідуальної освітньої траєкторії. Практики. Академічна мобільність. Стажування. Кар’єрні можливості політолога. Професійна ідентичність та громадянська позиція політолога. Літ.: [3]; [4]; [6]; [16]; [22]; [23]; [24] – [27]; [31]	2
4	Академічна доброчесність, етика та формування антикорупційної культури у ЗВО. Академічна доброчесність. Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов’язків усіх учасників навчального процесу. Політика використання штучного інтелекту у Хмельницькому національному університеті. Формування антикорупційної культури у ЗВО. Літ.: [2]; [6]; [21]; [28]	2
5	Організація та проведення наукового дослідження. Генерування наукових ідей та організація процесу дослідження. Актуальність наукового дослідження. Мета, об’єкт, предмет та завдання дослідження. Формулювання гіпотези дослідження. Літ.: [7]; [14]; [17]; [19]	2
6	Організація та проведення наукового дослідження. Інформаційне забезпечення наукового дослідження. Види та етапи наукових досліджень. Методи наукового дослідження. Види джерел інформації та правила роботи з ними. Літ.: [7]; [14]; [17]; [19]	2
7	Оформлення та презентація результатів наукового дослідження. Складання бібліографічного опису. Правила наведення цитат та бібліографічних посилань у текстах наукових робіт. Вимоги до написання та оформлення курсових робіт. Наукова стаття: методика підготовки та вимоги до оформлення. Тези. Некоректне використання наукових літературних джерел. Презентація результатів наукового дослідження.	2

	Літ.: [1]; [7]; [13]; [14]; [17]; [19]	
8	Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої освіти. Мета та значення студентського самоврядування. Структура та органи студентського самоврядування. Правові основи діяльності органів студентського самоврядування. Літ.: [8]; [9]; [29]	2
Разом:		16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Навчальна траєкторія та кар'єрні можливості політолога. Освітня програма: структура та основні компоненти. Навчальний план. Робочі програми дисциплін: результати навчання, форми контролю. Вибіркові дисципліни та формування індивідуальної освітньої траєкторії. Практики. Академічна мобільність. Стажування. Кар'єрні можливості політолога. Професійна ідентичність та громадянська позиція політолога. Літ.: [3]; [4]; [6]; [16]; [22]; [23]; [24] – [27]; [31]	2
2	Оформлення та презентація результатів наукового дослідження. Складання бібліографічного опису. Правила наведення цитат та бібліографічних посилань у текстах наукових робіт. Вимоги до написання та оформлення курсових робіт. Наукова стаття: методика підготовки та вимоги до оформлення. Тези. Некоректне використання наукових літературних джерел. Презентація результатів наукового дослідження. Літ.: [1]; [7]; [13]; [14]; [17]; [19]	2
Разом		4

5.2.Зміст семінарських занять для студентів денної форми здобуття освіти

Перелік семінарських занять

Номер п/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Хмельницький національний університет: витоки до сьогодення. Структура Хмельницького національного університету. Графік освітнього процесу, розклад занять. Основні форми організації освітнього процесу у ЗВО. Положення. Літ.: [6]; [8]; [9]; [11]; [12]; [24]; [31]; [32]	2
2	Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Інформаційна система “Електронний університет”. Інформаційна система “Модульне середовище для навчання”. Літ.: [6]; [8]; [9]; [11]; [12]; [24]; [31]; [32]	2
3	Психологічна саморегуляція та безпека студента в університетському середовищі. Базові принципи особистої та колективної безпеки. Пам'ятка Учаснику освітнього процесу Хмельницького національного університету щодо дій у разі виникнення надзвичайної ситуації. Дії учасників освітнього процесу під час оголошення повітряної тривоги та надходження повідомлення про мінування закладу освіти. Літ.: [5]; [10]; [15]; [18]; [20]; [30]; [33]	2
4	Психологічна саморегуляція та безпека студента в університетському середовищі.	2

	Психологічна саморегуляція: сутність, значення, основні техніки. Стрес у студентському середовищі: причини, наслідки, шляхи подолання. Літ.: [5]; [10]; [15]; [18]; [20]; [30]; [33]	
5	Навчальна траєкторія та кар'єрні можливості політолога. Освітня програма: структура та основні компоненти. Навчальний план. Робочі програми дисциплін: результати навчання, форми контролю. Вибіркові дисципліни та формування індивідуальної освітньої траєкторії. Літ.: [3]; [4]; [6]; [16]; [22]; [23]; [24] – [27]; [31]	2
6	Навчальна траєкторія та кар'єрні можливості політолога. Практики. Академічна мобільність. Стажування. Кар'єрні можливості політолога. Професійна ідентичність та громадянська позиція політолога. Літ.: [3]; [4]; [6]; [16]; [22]; [23]; [24] – [27]; [31]	2
7	Академічна доброчесність, етика та формування антикорупційної культури у ЗВО. Академічна доброчесність. Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу. Літ.: [2]; [6]; [21]; [28]	2
8	Академічна доброчесність, етика та формування антикорупційної культури у ЗВО. Політика використання штучного інтелекту у Хмельницькому національному університеті. Формування антикорупційної культури у ЗВО. Літ.: [2]; [6]; [21]; [28]	2
9	Організація та проведення наукового дослідження. Генерування наукових ідей та організація процесу дослідження. Вибір теми наукового дослідження. Актуальність наукового дослідження. Літ.: [7]; [14]; [17]; [19]	2
10	Організація та проведення наукового дослідження. Мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження. Формулювання гіпотези дослідження. Літ.: [7]; [14]; [17]; [19]	2
11	Організація та проведення наукового дослідження. Інформаційне забезпечення наукового дослідження. Види та етапи наукових досліджень. Кількісні методи наукового дослідження. Якісні методи наукового дослідження. Літ.: [7]; [14]; [17]; [19]	2
12	Організація та проведення наукового дослідження. Інформаційне забезпечення наукового дослідження. Види джерел інформації та правила роботи з ними. Нормативно-правові та офіційні джерела у політологічних дослідженнях. Емпіричні джерела: соціологічні дослідження, статистичні дані, опитування громадської думки. Наукові публікації та аналітичні матеріали. Електронні та цифрові джерела в політології: бази даних, офіційні сайти, медіаресурси. Літ.: [7]; [14]; [17]; [19]	2
13	Оформлення та презентація результатів наукового дослідження. Складання бібліографічного опису. Правила наведення цитат та бібліографічних посилань у текстах наукових робіт. Вимоги до написання та оформлення курсових робіт. Наукова стаття: методика підготовки та вимоги до оформлення. Тези. Некоректне використання наукових літературних джерел. Літ.: [1]; [7]; [13]; [14]; [17]; [19]	2
14	Оформлення та презентація результатів наукового дослідження. Презентація результатів наукового дослідження. Форми презентації результатів дослідження: усна доповідь, тези, наукова стаття, аналітичний звіт, публічний виступ. Структура та логіка представлення результатів	2

	наукового дослідження: аргументація, висновки, рекомендації. Використання візуалізації та цифрових інструментів у презентації результатів досліджень. Літ.: [1]; [7]; [13]; [14]; [17]; [19]	
15	Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої освіти. Студентське самоврядування як середовище формування соціокультурної активності молоді. Правові основи діяльності органів студентського самоврядування. Мета та значення студентського самоврядування. Літ.: [8]; [9]; [29]	2
16	Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої освіти. Права та обов'язки ОСС щодо взаємодії із адміністрацією університету. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення діяльності студентського самоврядування. Літ.: [8]; [9]; [29]	2
17	Тема 8. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої освіти. Організаційна структура студентського самоврядування університету. Міжнародна діяльність Студентського самоврядування ХНУ. Літ.: [8]; [9]; [29]	2
Разом:		34

Перелік семінарських занять для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер заняття	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Хмельницький національний університет: витоки до сьогодення. Структура Хмельницького національного університету. Графік освітнього процесу, розклад занять. Основні форми організації освітнього процесу у ЗВО. Положення. ІС “Електронний університет”. ІС “Модульне середовище для навчання”. Літ.: [6]; [8]; [9]; [11]; [12]; [24]; [31]; [32]	2
2	Психологічна саморегуляція та безпека студента в університетському середовищі. Психологічна саморегуляція: сутність, значення, основні техніки. Стрес у студентському середовищі: причини, наслідки, шляхи подолання. Базові принципи особистої та колективної безпеки. Пам'ятка Учаснику освітнього процесу ХНУ щодо дій у разі виникнення надзвичайної ситуації. Дії учасників освітнього процесу під час оголошення повітряної тривоги та надходження повідомлення про мінування закладу освіти. Літ.: [5]; [10]; [15]; [18]; [20]; [30]; [33]	2
3	Академічна доброчесність, етика та формування антикорупційної культури у ЗВО. Академічна доброчесність. Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу. Політика використання штучного інтелекту у Хмельницькому національному університеті. Формування антикорупційної культури у ЗВО. Літ.: [2]; [6]; [21]; [28]	2
Разом		6

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до семінарських занять, виконанні індивідуального завдання тощо. До послуг студентів сторінка у Модульному середовищі для

навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни, необхідні матеріали з її навчально-методичного забезпечення та контролю результатів навчання.

Метою індивідуального завдання є поглиблення, узагальнення та закріплення знань, отриманих студентами під час вивчення дисципліни та набуття теоретичних і практичних навичок їхнього використання у професійній діяльності. Індивідуальне завдання виконується самостійно кожним студентом на основі опрацьованих джерел та оформляється відповідно до вимог. Тема індивідуального завдання здобувачем вищої освіти обирається самостійно. Також можна обрати тему з переліку запропонованих.

Зміст індивідуального завдання

У процесі вивчення дисципліни студенти виконують індивідуальне завдання, яке передбачає проведення та презентацію наукового дослідження з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Індивідуальне завдання включає:

- вибір і обґрунтування актуальності теми наукового дослідження;
- формулювання мети, об'єкта, предмета, завдань та гіпотези дослідження;
- добір і аналіз наукових та інформаційних джерел, їх оформлення із дотриманням правил академічного цитування;
- використання відповідних методів наукового дослідження;
- оформлення результатів дослідження відповідно до встановлених вимог (тези, наукова стаття);
- презентацію результатів дослідження з дотриманням етичних норм та правил академічної доброчесності.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Політична участь молоді: чинники активності та прояви абсентеїзму
2. Корупція як політичне явище: причини виникнення та механізми протидії
3. Політична участь молоді в умовах цифровізації: нові форми залучення та сучасні виклики
4. Демократичні цінності в посткомуністичних державах: порівняльно-політологічний аналіз
5. Міграційні процеси як фактор електоральної мобілізації популістських партій у сучасних демократіях
6. Вплив цифрових медіа на формування електоральних уподобань
7. Інформаційна політика як інструмент політичного впливу в умовах конфліктної взаємодії
8. Політичний абсентеїзм у демократичних суспільствах: теоретичні інтерпретації та механізми подолання
9. Вплив посткомуністичної спадщини на трансформацію політичної системи України
10. Політичний популізм в Україні: чинники електорального успіху
11. Формування української політичної нації у 2000-х роках: чинники стимулювання та стримування
12. Електоральна поведінка населення східних земель Німеччини в контексті посткомуністичного досвіду
13. Зростання ролі популістських технологій у політичному процесі США: причини та наслідки
14. Формування політичного іміджу держави: механізми реалізації та український досвід
15. Штучний інтелект у сучасних політичних кампаніях: вплив на електоральні настрої та виборчі рішення

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановчої сесії, а також вони доступні в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

Зміст самостійної роботи студентів

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті.	4
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до опитування на семінарському занятті.	5
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті.	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до опитування на семінарському занятті.	5
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті.	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до опитування на семінарському занятті.	5
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті.	4
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до опитування на семінарському занятті.	5
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті. Початок виконання індивідуального завдання.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до опитування на семінарському занятті, виконання індивідуального завдання.	5
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті, виконання індивідуального завдання.	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті.	5
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті. Виконання індивідуального завдання.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до опитування на семінарському занятті. Виконання індивідуального завдання.	5

15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті.	2
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті.	2
17	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю на семінарському занятті. Презентація результатів виконання індивідуального завдання.	3
Разом		70

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного та інтерактивного навчання і візуалізації); семінарські заняття (з використанням аналізу кейсів, проблемних ситуацій, пояснення, дискусій тощо), самостійна робота (робота над засвоєнням теоретичного матеріалу, виконання індивідуального завдання, підготовка до поточного та підсумкового контролю тощо).

7 Методи контролю

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до “Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті”.

Поточний контроль здійснюється під час аудиторних семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування під час семінарських занять,
- обговорення проблемних ситуацій,
- участь у дискусіях,
- оцінювання результатів виконання індивідуального завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного, так і підсумкового контролю (іспиту). Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, *не допускається* до семестрового контролю поки не виконає весь обсяг, передбачений Робочою програмою для цього виду роботи. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу, встановленого для кожної структурної одиниці) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який *має* академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов’язковим. За об’єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в онлайн режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до лабораторного заняття (вивчення теоретичного матеріалу з теми, попередню підготовку до

усного опитування, активно працювати на занятті, презентувати результати виконаних індивідуальних практичних завдань, брати участь у дискусіях, тренінгах, дебатах, симуляційних іграх тощо.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами відповідей на семінарських заняттях. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, плагіат (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)). У разі виявлення плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності **не допускаються**.

Здобувачі вищої освіти можуть застосовувати ШІ для пошуку, аналізу, організації інформації; роботи з матеріалами іноземною мовою; генерації ідей для створення презентацій та інших творчих завдань; перегляду своїх ідей, їх переформулювання для поліпшення структури та їх чіткого, більш конкретного висловлювання; отримання підказок та пояснень щодо виконання складних завдань або концепцій тощо. Кожен фрагмент роботи (текст, ідея, зображення, дані), який був створений або змінений за допомогою ШІ, має бути окремо зазначений і чітко ідентифікований у тексті та в списку джерел ("Згенеровано з використанням ChatGPT/OpenAI/Google Gemini тощо").

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (наприклад, Prometheus), які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9 Оцінювання результатів навчання студентів

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та

шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів

Аудиторна робота								Самостійна робота	Семестровий контроль
Семинарські заняття (8 контрольних точок)								Індивідуальне завдання	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8		За рейтингом
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)									
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10		60-100
48-80								12-20	

Примітка : *За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС»

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна робота	Контрольні заходи	Семестровий контроль
Семинарські заняття		Індивідуальне завдання	Контрольна робота	Залік
1	2-3			За рейтингом
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)				
9-15	9-15	12-20	30-50	60-100
18-30		12-20	30-50	

Оцінювання на семінарських заняттях

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при виконанні завдань.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання

Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів виконання індивідуального завдання

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за виконання індивідуального завдання складає 20 балів. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижче наведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 12 балів, максимальний – 20 балів).

Таблиця – Критерії оцінювання виконання індивідуальних завдань

Узагальнений зміст критерія оцінювання	Сума балів за завдання
Підтверджено самостійність виконання завдання, продемонстровано уміння логічно, послідовно викладати власні думки, представлено якісну презентацію.	18-20
Підтверджено самостійність виконання завдання, проте відсутнє чітке	15-17

авторське бачення наявних проблем, здобувач не повною мірою здатен сформулювати висновки з проведеної роботи, представлено якісну презентацію.	
Підтверджено самостійність виконання завдання, проте відсутнє чітке авторське бачення наявних проблем, здобувач не повною мірою здатен сформулювати висновки з проведеної роботи, наявна презентація результатів роботи.	12-14
Підтверджено самостійність опрацювання інформації, проте студент показує слабку орієнтацію у визначених результатах роботи, не здатен сформулювати висновки, відсутня презентація результатів роботи.	0-11

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до Електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній вище таблиці. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до Таблиці Співвідношення.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	<i>Відмінно/Excellent</i> – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		<i>Добре/Good</i> – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	<i>Незадовільно/Fail</i> – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		<i>Незадовільно/Fail</i> – Результати навчання відсутні

11 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти.

2. Хмельницький національний університет: витоки до сьогодні. Структура Хмельницького національного університету.
3. Графік освітнього процесу, розклад занять.
4. Основні форми організації освітнього процесу у ЗВО.
5. Положення.
6. Інформаційна система “Електронний університет”.
7. Інформаційна система “Модульне середовище для навчання”.
8. Психологічна саморегуляція та безпека студента в університетському середовищі.
9. Психологічна саморегуляція: сутність, значення, основні техніки.
10. Стрес у студентському середовищі: причини, наслідки, шляхи подолання.
11. Базові принципи особистої та колективної безпеки.
12. Пам’ятка Учаснику освітнього процесу Хмельницького національного університету щодо дій у разі виникнення надзвичайної ситуації.
13. Дії учасників освітнього процесу під час оголошення повітряної тривоги та надходження повідомлення про мінування закладу освіти.
14. Навчальна траєкторія та кар’єрні можливості політолога.
15. Освітня програма: структура та основні компоненти.
16. Навчальний план.
17. Робочі програми дисциплін: результати навчання, форми контролю.
18. Вибіркові дисципліни та формування індивідуальної освітньої траєкторії.
19. Практики.
20. Академічна мобільність. Стажування.
21. Кар’єрні можливості політолога.
22. Професійна ідентичність та громадянська позиція політолога.
23. Академічна доброчесність, етика та формування антикорупційної культури у ЗВО.
24. Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов’язків усіх учасників навчального процесу.
25. Політика використання штучного інтелекту у Хмельницькому національному університеті.
26. Формування антикорупційної культури у ЗВО.
27. Організація та проведення наукового дослідження. Генерування наукових ідей та організація процесу дослідження.
28. Актуальність наукового дослідження.
29. Мета, об’єкт, предмет та завдання дослідження. Формулювання гіпотези дослідження.
30. Види та етапи наукових досліджень.
31. Методи наукового дослідження.
32. Види джерел інформації та правила роботи з ними.
33. Оформлення та презентація результатів наукового дослідження.
34. Складання бібліографічного опису. Правила наведення цитат та бібліографічних посилань у текстах наукових робіт.
35. Вимоги до написання та оформлення курсових робіт.
36. Наукова стаття: методика підготовки та вимоги до оформлення. Тези.

37. Некоректне використання наукових літературних джерел.
38. Презентація результатів наукового дослідження.
39. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої освіти.
40. Мета та значення студентського самоврядування.
41. Структура та органи студентського самоврядування.
42. Правові основи діяльності органів студентського самоврядування.

Рекомендована література

Основна

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с.
2. Добросовісність та антикорупція для студентської молоді: від теорії до практики / В.Бичковська, А. Мельник, С. Миткалик, Л. Слива, Г.Ткаченко, А. Парушевські, К.-А. Шевчук та В. Усик. 62 с.
3. Навчальний план підготовки бакалавра. Спеціальність: С2 Політологія [Електронний ресурс]. URL: https://mkp.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/np_s2-pol_2025_bakalavr_-1.pdf
4. Освітньо-професійна програма «Політологія» [Електронний ресурс]. URL: https://mkp.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/opp_politologiya_2025_bakalavr_-1.pdf.
5. Психологія стресостійкості студентської молоді / Л. Афанасенко, І. Мартинюк, Л. Омельченко, А. Шамне, В. Шмаргун, С. Яшник / За заг. ред. В. Шмаргуна. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2018. 198 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>
7. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібн. Харків: КНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 867 с.

Додаткова

8. Закон України «Про освіту» (зі змінами) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
9. Закон «Про вищу освіту» (у редакції від 16.08.2024 р.) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
10. Інструкція №004-ІЦЗ щодо дій студентів у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс]. URL: <https://dept.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/cz-31.pdf>.
11. Інформаційна система “Електронний університет”. URL: <https://isu1.khmnu.edu.ua/isu/dbsupport/logon.php>
12. Інформаційна система “Модульне середовище для навчання”. URL: <https://msn.khnu.km.ua>.
13. Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання. СОУ 207.02:2017 / Ю. М. Бойко, Л. І. Першина. Хмельницький: ХНУ, 2017. 37 с.
14. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Методичні матеріали для бакалаврів політології. Видання друге, доповнене. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.
15. Злишков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях: навч. посіб. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
16. Каталог вибіркового освітніх компонентів. [Електронний ресурс]. URL: <https://isu1.khmnu.edu.ua/isu/pub/students/selsubjects.php>.

17. Козьмініх А. В. Методологія політичних досліджень та прикладний політичний аналіз: навч.-метод. посібн. Одеса: Фенікс, 2024. 80 с.
18. Крайнюк В. М. Психологія стресостійкості особистості: монографія. Київ : Ніка-Центр, 2007. 432 с.
19. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
20. Остополець І. Ю., Мостова Т. О. Психологія стресу і фрустрації : навчальний посібник: Запоріжжя: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2025. 179 с.
21. Політика використання штучного інтелекту у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-u-khnu.pdf>.
22. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Хмельницького національного університету [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-realizaciyi-prava-na-akademichnu-mobilnist.pdf>.
23. Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Хмельницького національного університету [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-indyvidualnyj-navchalnyj-plan.pdf>.
24. Положення про порядок організації освітнього процесу за технологіями дистанційного навчання у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/poryadok-organizaciyi-osvitnogo-diyalnosti-za-tehnologiyamy-dystancijnogo-navchannya.pdf>.
25. Положення про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір освітніх компонентів у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-realizaciyi-prava-na-vilnyj-vybir-navchalnyh-dyscyplinu-chynne-z-01.09.2020.pdf>.
26. Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-osvitni-programy-pidgotovky-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity.pdf>.
27. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Хмельницького національного університету [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-praktychnu-pidgotovku.pdf>.
28. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.
29. Положення про студентське самоврядування в Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-studentske-samovryaduvannya.pdf>.
30. Рекомендації щодо дій учасників освітнього процесу під час оголошення повітряної тривоги та одночасного надходження повідомлення про мінування закладу освіти [Електронний ресурс]. URL: <https://dept.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/cz-34.pdf>.

31. Сайт Хмельницького національного університету. URL: <https://khnmu.edu.ua/>.
32. Сайт кафедри міжнародної комунікації та політології. URL: <https://mkp.khnmu.edu.ua/>.
33. Як діяти закладу освіти та учасникам освітнього процесу під час повітряної тривоги [Електронний ресурс]. URL: <https://eo.gov.ua/yak-diiaty-zakladu-osvity-ta-uchasnykam-osvitnoho-protsesu-pid-chas-povitrianoi-tryvohy/2022/10/17/>.

Інформаційні ресурси

Модульне середовище для навчання. URL: <https://msn.khnmu.edu.ua>

Електронна бібліотека університету. URL: <https://library.khnmu.edu.ua>

Репозитарій ХНУ. URL: <https://elar.khnmu.edu.ua/home>

Інформаційні ресурси Бібліотеки ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> Вільна онлайн бібліотека україномовної літератури. URL: <https://chtyvo.org.ua>